YBS Hukuk, Adana Avukatlık Bürosu Av. Yakup Buğrahan SEVDİ
https://www.ybshukuk.com.tr/yargitay-9-hukuk-dairesi-2021-11131-asil-isveren-sorumlulugu-ve-cekle-odeme-mahsubu/

Yargıtay 9. Hukuk Dairesi 2021/11131 K. | Şirketler arası bağlantı aydınlatılmadan bütün hizmet döneminden

Yargıtay, 9. Hukuk Dairesi, Esas No: 2021/7057, Karar No: 2021/11131, Karar Tarihi: 30.06.2021
Kararın resmi kaynağı

9. Hukuk Dairesi 2021/7057 E. , 2021/11131 K.

"İçtihat Metni"BÖLGE ADLİYE

MAHKEMESİ : ... 25. Hukuk Dairesi

DAVA TÜRÜ : ALACAK

İLK DERECE MAHKEMESİ : ... 6. İş Mahkemesi

Taraflar arasında görülen dava sonucunda verilen kararın, süresi içinde duruşmalı olarak temyizen incelenmesi davalı ... İnşaat Beton Turizm Otomotiv Paz. San. Tic. Ltd. Şti. vekilince

istenilmesi üzerine dosya incelenerek işin duruşmaya tabi olduğu anlaşılmış ve duruşma için 01/04/2021 Perşembe günü tayin edilerek taraflara çağrı kağıdı gönderilmişti. Duruşma günü davalı ... İnşaat Beton Turizm Otomotiv Paz. San. Tic. Ltd. Şti. adına vekili Avukat ... ile karşı taraf adına vekili Avukat ... geldiler. Davalılardan ... Mühendislik Spor ve Sağlık Hizm. San. ve Tic. Ltd. Şti. ile ...adına kimse gelmedi. Duruşmaya başlanarak hazır bulunan avukatların sözlü açıklamaları dinlendikten sonra duruşmaya son verilerek Tetkik Hakimi tarafından düzenlenen rapor sunuldu, dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü:

Y A R G I T A Y K A R A R I

Davacı İsteminin Özeti:

Davacı vekili, davacının 30/03/2006 tarihinde davalılardan ... A.Ş.'de çalışmaya başladığını, makine mühendisi olan müvekkilinin proje takibi yaptığını, diğer davalı şirketlerden ... Ltd. Şti.' ne ait ... Otel Hastane ve Alış Veriş Merkezi projesinde yüklenici olarak görev yapmakta iken 14/10/2014 tarihinde bu şirketin eskiden gelen borç sorunları nedeniyle organik bağ içindeki ... Mühendislik Ltd. Şti. tarafından sözü edilen projenin yükleniciliğine devam ettirildiğini, davacının devreden şirkette uzun süredir ücretlerini alamadığını, 30/03/2015 tarihinde iş akdinin davalı ... Mühendislik Ltd. Şti. tarafından feshedildiğini, aylık net ücretinin 3.700,00 TL olduğunu, son 4 aylık ücretinin ödenmediğini iddia ederek, kıdem tazminatı, ihbar tazminatı, yıllık izin ücreti, ücret alacağı, fazla mesai ücreti, hafta tatili ücreti ve ulusal bayram genel tatil ücreti alacaklarının davalılardan müteselsilen tahsiline karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

Davalı Cevabının Özeti:

Davalı ... ve ... vekili, müvekkili ...' ın, diğer davalı ... İnş. Beton Paz. Ltd. Şti. tarafından yapılan ... Otel Hastane ve AVM projesinde yüklenici olarak görev aldığını, maddi zorluklar nedeniyle işi 14/10/2014 tarihinde A.C. Mühendislik isimli şirkete devrettiklerini, davacının önce ... A.Ş.'de Proje Müdürü olarak işe başladığını, şirketin devredilmesiyle yeni şirkette aynı görevi devam ettirdiğini, davacının her iki şirkette de işveren vekili olarak çalıştığını, çalışacak kişileri işe aldığını, ücret ve çalışma saatlerini belirlediğini, izinlerini düzenlediğini, gerektiğinde işten çıkarttığını, işyerinde davacıdan daha üst düzey yönetici bulunmadığını, 10/02/2015 tarihinde davacının dilekçe vererek istifa ettiğini, davacının istifa ettikten sonra ... İnşaat Ltd. Şti.'ne başvurarak diğer davalılardan alacaklı olduğunu iddia etiğini, ... İnşaat Ltd. Şti.'nin de ... Mühendislik Ltd. Şti.ne olan 60.000,00 TL' lik borcuna istinaden 2 adet çeki davacıya teslim ettiğini, bu çeklerin davacı tarafından tahsil edildiğini, tüm bu nedenler doğrultusunda davanın reddini savunmuştur.

Davalı ... İnşaat Ltd. Şti. vekili, diğer davalılardan ... Mühendislik firmasının, müvekkil

firmayla 6 ay süreyle çalıştığını, alt işveren-üst işveren ilişkisinin bulunmadığını, müvekkili şirketin dava konusu tazminatlardan sorumluluğu bulunmadığını, davalılardan ... Mühendislik Ltd. Şti. tarafından davacının alacağına mahsuben toplam 60.000,00 TL tutarında iki adet çekin verildiğini, bu çeklerin davacı tarafından tahsil edildiğini, davacının işveren vekili olarak diğer davalı firmalarda çalıştığını, bu nedenle davanın reddini savunmuştur.

İlk Derece Mahkemesi Kararının Özeti:

İlk Derece Mahkemesince, yapılan yargılama sonucunda toplanan delillere ve bilirkişi raporuna dayanılarak, yazılı gerekçe ile davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

İstinaf Başvurusu :

İlk Derece Mahkemesinin kararına karşı davalılar vekilleri istinaf başvurusunda bulunmuştur.

Bölge Adliye Mahkemesi Kararının Özeti :

Bölge Adliye Mahkemesince, davalıların istinaf başvurusu yerinde görülmediğinden esastan reddine, karar verilmiştir.

Temyiz Başvurusu :

Kararı, davalı ... İnşaat Beton Turizm Otomotiv Pazarlama Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi vekili temyiz etmiştir.

Gerekçe:

1-Dosyadaki yazılara, delillerin taktirinde bir isabetsizlik bulunmamasına göre, davalının aşağıdaki bentlerin kapsamı dışında kalan temyiz itirazları yerinde görülmemiştir.

2-Davada davacının davalılar yanında geçen hizmet süresi yönünden uyuşmazlık bulunmaktadır. Davacı davalılardan ...' da 2006 tarihinde çalışmaya başladığını, davalılardan ...' ın ekonomik olarak sıkıntıya düşmesinin ardından 14.10.2014 tarihinde yaptığı işlerin ve işçilerin ... isimli diğer davalıya devredildiği, davalılar ... ve ...' nin davalılardan ... isimli firmanın işlerini yaptığı bu nedenle Tünsam ve ...' nin alt işveren, davalı ...' ın ise asıl işveren olarak dava konusu işçilik alacaklarından sorumlu olduğunu iddia etmiştir. Davalı ... ise ... ardından ... isimli firmaların sadece ... Otel, Hastane, Alış Veriş Merkezi İnşaatında alt işveren olduğunu, bu işin mekanik tesisat işlerinin önce ... ardından ...' ın tamamlayamaması nedeniyle ... isimli firmalara verildiğini, davacının bu işte çalıştığı iki dönemde de sigortaya bildiriminin yapıldığını, sigorta kayıtlarında görülen hizmeti dışında davacının müvekkili şirkette çalışmadığını, yine diğer davalılara verilen işinin de 2014 Mayıs ayında başladığını, diğer davalıların bu proje dışında müvekkili şirket için yaptıkları bir iş olmadığını

savunmuştur.

Davacının hizmet döküm cetvelinde davalılardan ... isimli firmada çalışması 02.09.2014-09.10.2014 ve 16.10.2014-06.04.2015 tarihleri arasında iki dönem olarak görünmektedir. Sigorta kayıtlarında bu davalıda başkaca çalışma yoktur. Anılan kayıtlarda davacının çalıştığı başkaca firmalar bulunmaktadır. Bu şirketler ile davalılardan ... ve ...' nin ilişkisi ve diğer davalı ... ile bu firmalar ve diğer davalı firmalar arasındaki bağlantının tam olarak belirlenmesi gereklidir. Bu bağlantı belirlendikten sonra hizmet süresi aydınlatılması ve davalı ...' ın dava konusu alacakların ne kadarından sorumlu olduğu açıkça belirlenmelidir. Bu araştırma yapılmadan davalı ... isimli firmanın tüm hizmet dönemi için dava konusu alacaklardan sorumlu tutulması hatalıdır.

3-Türk Borçlar Kanunu'nun mahsubu düzenleyen 101. ve 102. maddeleri çerçevesinde öncelikle muacceliyet ve temerrüt kavramlarının açıklanması gerekmektedir.

Muacceliyet, alacaklının borçludan, borçlanılan edimi talep ve dava edebilme yetkisidir. Borç muaccel olmadan borçlu temerrüdü söz konusu olmaz. Temerrüt, en kısa tanımıyla, alacaklı tarafından talep edilebilir (muaccel) hale gelmiş bir borcun ifasındaki gecikmedir. Kural olarak, bu tür (muaccel) bir borcun borçlusu, alacaklının ihtarı ile temerrüde düşer (BK. m. 101/1). Başka bir ifadeyle, temerrütten söz edilebilmesi için, öncelikle muaccel bir borcun ve alacaklının o borca yönelik ihtarının bulunması gerekir. Kural böyle olmakla birlikte, borçlunun temerrüde düşmesi için alacaklının ihtarının gerekmediği bazı durumlar da vardır: Örneğin, ifa gününün taraflarca birlikte kararlaştırıldığı (BK. m.101/2), borçlunun borcu ifa etmeyeceğini bildirmiş olduğu veya hal ya da durumundan bu sonuca varılabildiği (BK. m.107/1) durumlarda, temerrüdün gerçekleşmesi için alacaklının ihtarına gerek yoktur.

Tek bir borç ilişkisinin söz konusu olduğu durumlarda, borçlu para borcunun faiz ve masraflarını ödemede temerrüde düşmemişse yaptığı kısmi ödemeyi anapara borcuna mahsup etme hakkına sahiptir. Ancak, para borcunun bir kısmı için kefalet, rehin veya benzeri bir teminat verilmişse, yapılan kısmi ödemenin teminatlı olan borca mahsubu istenemez. Bu durumda, kısmi ödemenin teminatsız olan ya da teminatı daha az olan borca mahsubu gerekir.

Borçlu, faiz ve masrafları ödemede temerrüde düşmüşse yaptığı kısmi ödeme öncelikle gecikmiş faiz ve masraf borçlarına mahsup edilecektir. Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 27.09.2000 tarih ve 2000/12-1148 esas, 2000/1193 karar sayılı ilamında da vurgulandığı üzere, Borçlar Kanununun 84 üncü maddesi gereğince, ödemelerin öncelikle asıl alacaktan düşülebilmesi için, borçlunun faiz ve masrafları ödemede gecikmemiş olması zorunludur. Gecikme ve alacaklının iradesini açıklaması halinde, ödenen kısmın öncelikle faizden

düşülmesi gerekir. İcra takibi, ödemeye ihtirazi kayıt konulması irade açıklamasıdır.

Birden fazla borcu bulunan borçlunun yaptığı ödeme, ifa zamanında beyan ettiği borca mahsup edilir. Borçlu, ödeme sırasında, yapılan ödemenin hangi borca ilişkin olduğunu beyan etmemiş veya alacaklının makbuzda belirttiği borca derhal itirazda bulunmamışsa makbuzda belirtilen borca mahsup edilmelidir.

Birden fazla para borcunun bulunduğu bir borç ilişkisinde, borçlunun, yapılan kısmi ödemenin hangi borç için mahsup edildiğini belirtmemesi, alacaklının da ödemenin hangi borca ilişkin olduğunu makbuzda göstermemesi durumunda, kısmi ödemenin hangi borca mahsup edileceği sorunu Borçlar Kanununun 102. maddesine göre çözümlenmelidir. Bu gibi durumlarda, kısmi ödeme öncelikle muaccel olan borç için yapılmış sayılır. Ödeme zamanında birden fazla borç muaccel hale gelmişse, ödeme ilk takibe konulan borca mahsup edilir. Muaccel olan borçlardan hiçbiri takibe verilmemişse kısmi ödeme ifa zamanı önce gelen borca mahsup edilmiş sayılır. Borçların ifa zamanları (vadeleri) aynı günde gelmişse yapılan kısmi ödeme borçların miktarlarıyla orantılı olarak mahsup edilir. Borçlardan hiçbirinin ifa zamanı gelmemişse, kısmi ödeme alacaklı için güvencesi en az olan borca mahsup edilmiş sayılır.İş sözleşmesinden doğan para borçlarının kısmi ifasında, mahsubun ne şekilde yapılacağı ile ilgili 4857 sayılı Kanun'da özel bir düzenleme bulunmadığından, Borçlar Kanununun genel hükümleri kapsamında sorun çözümlenmektedir. İşçinin işverenden bir alacağının, örneğin sadece kıdem tazminatı alacağının bulunduğu durumlarda, kısmi ödeme nedeniyle mahsup işlemi Borçlar Kanunu'nun 100. maddesi çerçevesinde yapılacaktır. Dairemiz uygulamasına göre, temerrüde düşmüş olan işverenin yaptığı kısmi ödeme işçinin bu hususta beyanda bulunup bulunmadığına bakılmaksızın öncelikle faiz ve masraflara mahsup edilmelidir.

Borcun taksitle ödenmesi konusunda yapılan anlaşma aksi öngörülmemişse, kural olarak, işçinin faiz talebinden vazgeçtiğini kapsar. Ancak, bu sonuç işverenin taksit anlaşmasına uygun hareket etmesine bağlıdır. İşverenin taksitlerden birini zamanında ödememesi halinde, işçinin faizle ilgili feragati geçersiz hale gelir ve sadece ödenmeyen taksit için değil, tüm alacak için faiz talep hakkı doğacaktır. Bu durumda ödenmiş olan önceki taksitlerin öncelikle faiz ve masraflara mahsubu gerekecektir. Kuşkusuz taksit sözleşmesinin işçinin serbest iradesi ile meydana gelmesi gerekir.

İşçinin birden fazla alacağının söz konusu olması halinde, yapılan kısmi ödemenin hangi alacağa ilişkin olduğu işveren tarafından ödeme sırasında belirtilmemiş ve işçi tarafından da bu husus makbuzda gösterilmemiş ise, mahsup işlemi Borçlar Kanunu'nun 86. maddesine göre yapılacaktır. İş Kanununda işçinin sözleşme ve kanundan doğan alacaklarının muacceliyet ve vade zamanları konusunda değişik hükümler öngörülmüştür.

4857 sayılı Kanun'a göre ücret en geç ayda bir ödenir (m.32/5). İş Hukuku Mevzuatımızda Basın İş Kanunu'nun 14. maddesi hariç, ücretin peşin ödeneceğine dair bir düzenleme bulunmamaktadır. Bu nedenle ücret, çalışılan ayı takip eden aybaşında muaccel hale gelmektedir. Fazla mesai, hafta tatili ücreti, ulusal bayram ve genel tatil ücretlerinin muacceliyet tarihleri normal aylık ücret gibidir. İşçinin ihbar ve kıdem tazminatı ile yıllık izin ücreti sözleşmenin feshi ile muaccel hale gelir.

Mülga 1475 sayılı İş Kanunu'nun 14 ve 4857 sayılı Kanun'un 120. maddesi uyarınca, işveren kıdem tazminatı borcu bakımından iş sözleşmesinin feshedildiği tarihte temerrüde düşer. Yukarıda belirtilen diğer tazminat ve alacaklar bakımından ise, tarafların sözleşme ile kararlaştırdıkları ödeme zamanı ya da işçi tarafından gönderilecek ihtarnamede belirtilen ödeme günü itibariyle işverenin temerrüdü gerçekleşir.

Somut olayda, davacıya dava konusu alacaklar için iki çek keşide edildiği belirtilmiş, 15.04.2015 keşide tarihli 15.500,00-TL' lik ve 30.01.2015 keşide tarihli 45.000,00-TL' lik iki çek örneği dosyaya sunulmuştur. Her ne kadar 30.01.2015 tarihli 45.000,00-TL' lik çek fesihten önce verilmiş ve dava konusu alacaklardan mahsubu mümkün değilse de, diğer çekin keşide tarihi fesihten sonra 15.04.2015' tir. Türk Ticaret Kanunun 795. maddesi düzenlemesine göre çek, bir ödeme aracı olduğundan, çekte vade olmaz. Çek görüldüğünde ödenir ve buna aykırı herhangi bir kayıt yazılmamış sayılır. Yine çekin davalıya verildiği savunulmuş ise de çekin ciro sinsilesinde davacının cirosu bulunmamaktadır. Dosya içinde ise 23.02.2015 tarihli bir makbuzda 15.04.2015 tarihli 15.500,00-TL' lik çekin teslim alındığına ilişkin davacının imzası bulunmaktadır. Bu durumda 15.04.2015 tarihli çekin davacıya verilip verilmediği, karşılığının davacıya ödenip ödenmediği, verildiği tarih ve ne için verildiği hususlarının araştırılması ve ardından dava konusu alacaklar için ödendiği kanaati oluşur ise yukarıda açıklanan ilke kararında belirtildiği şekilde dava konusu alacaklardan mahsup edilmesi gereklidir.

SONUÇ: Temyiz olunan Bölge Adliye Mahkemesi kararının ortadan kaldırılarak İlk Derece Mahkemesi kararının yukarıda yazılı sebeplerle BOZULMASINA, dosyanın kararı veren İlk Derece Mahkemesine gönderilmesine, bozma kararının bir örneğinin kararı veren Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine, davalı ... İnşaat Beton Tur. Ot. Paz. San. Tic. Ltd. Şti. Yararına takdir edilen 3.050,00 TL duruşma vekalet ücretinin karşı tarafa yükletilmesine, peşin alınan temyiz karar harcının istek halinde ilgiliye iadesine, 30/06/2021 gününde oybirliğiyle karar verildi.